

Hela havet stormar med twist

Eleverna får leka den välkända leken ”Hela havet stormar”, men med orättvisa regler. Genom att medvetet skapa orättvisa regler för eleverna syftar övningen till att väcka tankar och diskussion om hur olika grupper i samhället har olika förutsättningar i livet.

30 min

Åk 7-9, Gymnasiet

Instruktioner

Syfte

- Lyfta upp och visa på människors olika förutsättningar i livet
- Synliggöra och reflektera kring privilegier

Gör så här

1. Ställ stolar på rad rygg mot rygg. Använd en stol mindre än antalet elever.
2. Låt eleverna gå runt stolarna.
3. Spela musik och pausa den efter cirka 20-30 sekunder (har du inte tillgång till musik kan du klappa händerna i stället för att pausa musiken). När du har pausat eller klappat ska eleverna snabbt sätta sig på en stol. Den som inte får någon plats åker ut.
4. Ta sedan bort en stol (om det är en stor grupp kan du ta bort 3-4 stolar i taget) och fortsätt sedan på samma sätt. Många har lekt ”Hela havet stormar” förut, men gör ändå först en provomgång så att alla utgår från samma regler.
5. Förklara att leken nu används som en övning. De som åker ut ska nu observera dem som fortfarande går runt stolarna. Lägg även till en ny regel och ställ en annan stol 2-3 meter från de övriga stolarna. Dela upp gruppen i två lag. Berätta för grupp 2 att de nu även ska gå runt stolen längre bort.
6. Efter varje omgång pekar du ut 1-2 nya elever som ska gå runt den extra stolen, så att det hela tiden är ungefär hälften av de återstående eleverna som har andra förutsättningar än övriga gruppen. Ibland kan du välja att pausa eller klappa när någon i grupp 2 är vid den ensamma stolen. I slutet, när det bara finns två elever kvar, ska den ena gå runt båda stolarna medan den andra eleven bara går runt den ena stolen.

Diskussion

Samla eleverna och diskutera upplevelsen av övningen. Skriv gärna upp vad eleverna säger på tavlan (whiteboard eller smartboard), så att det är lätt att sammanfatta diskussionen i slutet.

- Hur kändes det att hamna i lag 1?
- Hur kändes det att hamna i lag 2?
- Vad såg ni som observerade? Vad hände med eleverna i lag 1 respektive lag 2? Hur var stämningen inom lagen?
- Om vi skulle översätta leken till verkligheten – vilka får gå den korta vägen i samhället? (Försök hålla fast vid utgångspunkten att ni pratar om dem som **har** privilegier, i stället för dem som inte har det.)
Om du inte får igång en diskussion, kan du fråga dem om de tror att till exempel killar, heterosexuella, rika eller personer med "svenska namn", går den korta eller långa vägen.
- Om vi skulle översätta leken till verkligheten – vilka får gå den långa vägen i samhället?
Gå gärna igenom de sju diskrimineringsgrunderna och koppla till att dessa finns för att motverka problem som sexism, rasism, homofobi, funkofobi och så vidare, som genomsyrar hela samhället.
- Är det likadant i skolan? Finns det fler, eller andra grupper som måste ta den långa vägen i skolan?
- Finns det fler, eller andra grupper som tar den korta vägen i skolan?
Poängtera gärna att de flesta av oss får ta den långa vägen i vissa situationer och den korta vägen i andra situationer.
- Vem bestämmer vem som ska ta den långa vägen? Vem är det som "pausar" eller "klappar" på skolan? I klassrummet? I kompisgänget?
- Hur "pausas" eller "klappas" det i skolan?
Exempel på vad som kan komma upp i diskussionen, eller som du kan fråga om ifall diskussionen inte kommer i gång: *Säger "jävla bög", vänder bort blicken, förväntar sig att tjejer är mer ambitiösa än killar, snackar skit, skriver elaka kommentarer på nätet, tafsar, kommenterar någons kläder.*
- Hur kan vi bidra till att fler får gå den korta vägen?
Exempel på svar som kan komma upp i diskussionen, eller som du kan fråga om ifall diskussionen inte kommer igång: *Vara nyfikna, utgå från dig själv, tänka på att uppmuntra och vara positiv till dem som vågar bryta normer, själv våga bryta "osynliga regler" och våga säga ifrån när någon är taskig.*

Tips!

Om en elev påpekar att du kunde välja vem som skulle åka ut eftersom du såg när någon var vid den extra stolen, kan du dra paralleller till andra situationer i samhället då den som sätter regler även påverkar andras villkor, till exempel:

- Lärare som genom exempelvis talutrymme och beröm kan påverka elevernas förutsättningar.
- En grupp elever som tycker att ett visst utseende eller ett klädmärke är det "rätta" och får andra

elever att känna sig exkluderade.

Ibland uppstår också en diskussion om att de som gick den korta vägen kände press att få tag på en stol. Prata då om att även de som följer "reglerna" kan känna sig begränsade, eller pressade, eftersom de fått möjligheter som gör att de "måste" klara av vissa saker. Oavsett om vi befinner oss i eller utanför normen så påverkar normer oss.

Vad tyckte du om övningen?

Skanna QR-koden & lämna gärna en kommentar.